

У будь-якому випадку продавець товару виписує рахунок-фактуру та товаросупровідні документи, що підтверджують факт передачі товарів покупцеві із зазначенням вартості товару та суми податку на додану вартість.

В бухгалтерському обліку порядок приймання товарів за кількістю та якістю тісно пов'язаний із моментом настання матеріальної відповідальності. Матеріальна відповідальність настає з моменту приймання товарів за кількістю матеріально-відповідальною особою. Якщо вона збігається за часом з прийманням за якістю, то матеріальна відповідальність настає в повному обсязі в момент, коли матеріально-відповідальна особа ставить підпис і штамп (печатку) в супровідних документах.

Отже, діяльність торговельного підприємства потребує розмежування облікових даних для внутрішніх і зовнішніх користувачів та підвищення ефективності управління продажами товарів. Цього можна досягти шляхом удосконалення системи аналітичного обліку. Удосконалення документального оформлення операцій з надходження та продажу товарів сприятимуть більш повному та об'єктивному відображенню торгових операцій у бухгалтерському обліку підприємств роздрібної торгівлі, а саме від цього залежить ефективність та оперативність прийняття рішень щодо стратегії і тактики розвитку підприємства.

ПРОГНОЗУВАННЯ ВИТРАТ КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Карпушенко М. Ю. канд. екон. наук, доцент, Гончарова А. І. магістр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Найважливіший показник для підприємства – фактична собівартість продукції (робіт, послуг), яка відображає витрати, пов'язані з основною діяльністю підприємства. Від неї залежить формування ціни, виручки, прибуток та інші фінансові показники підприємства. Керівництву в умовах ринку необхідно мати своєчасну, об'єктивну і повну інформацію про фінансовий стан підприємства для прийняття грамотних управлінських рішень і прогнозування діяльності підприємства. Основою для розробки і реалізації управлінських рішень є відповідна інформація про стан справ у тій чи іншій сфері діяльності організації в конкретний момент часу. Так, дані обліку витрат виробництва (обігу) і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) є важливим засобом виявлення виробничих резервів, постійного контролю за використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів з метою підвищення рентабельності виробництва. Це визначає, що ділянка витрат виробництва (обігу) і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) займає найбільш важливе місце в системі організації.

Для підприємств комунального господарства, в особливості для організацій, що займаються наданням послуг з водопостачання та водовідведення, вивчення цього показника відіграє вирішальну роль для вироблення заходів

щодо ефективної діяльності. Це обумовлено, перш за все, соціальною значущістю надаваних послуг і їх щоденної затребуваністю. Ось чому подальше формування витрат послуг з водопостачання та водовідведення являє собою стратегічну задачу реформаційної економічної політики.

Підвищити рентабельність підприємства можна запровадивши відповідні заходи (зменшення собівартості продукції, зменшення чисельності працюючих та ін.). Отже, з метою підвищення ефективності діяльності підприємства необхідно прогнозувати витрати на наступні періоди. На сьогоднішній день відома велика кількість методів, методик і способів прогнозування. Всі вони засновані на двох підходах: евристичному і математичному.

Евристичні методи базуються на використанні явищ або процесів, що не піддаються формалізації.

Для математичних методів прогнозування характерний підбір та обґрунтування математичної моделі досліджуваного процесу, а також способів визначення її невідомих параметрів. Завдання прогнозування при цьому зводиться до вирішення рівнянь, що описують дану модель для заданого моменту часу.

Прогноз витрат може бути здійснений такими методами:

- методом простої лінійної екстраполяції вартості роботи, який використовує лінійну екстраполяцію вартостей, прогнозну підсумкову вартість. Якщо вартість роботи розподілена за елементами (статтями) витрат, то кінцева вартість є сумою прогнозних вартостей по кожному елементу.

- методом вартісної пропорції, який оцінює фактичні витрати на певну дату і використовується для обчислення оціночного відсотка виконання роботи. Цей метод не забезпечує незалежної інформації про дійсний відсоток завершеності. Таким чином, прогнозування витрат дозволяє підтвердити брак або надлишок коштів ще до їх виникнення і дає достатню можливість своєчасно вжити коригуючі дії.

- ресурсним методом прогнозування витрат який являє собою калькулювання в прогнозованих цінах і тарифах елементів витрат (ресурсів), необхідних для реалізації проекту. Калькулювання майбутніх витрат ведеться на основі виражених у натуральних вимірниках потреб у ресурсах.

- ресурсно-індексним методом, який поєднує ресурсний метод з системою індексів на ресурси (матеріальні, технічні, трудові, обладнання, послуги та ін.). Індеси – це відношення вартості продукції, робіт чи ресурсів у прогнозному рівні цін до вартості у базисному рівні цін. Вони виражаються в безрозмірних величинах, як правило, не більше ніж з двома значущими цифрами після коми. За базисний рівень для визначення індексів зазвичай приймаються поточні ціни попереднього періоду.

- методом поточних і прогнозних індексів- інформаційною основою для визначення поточних індексів є дані статистичної звітності, первинного бухгалтерського обліку, а також результати спеціальних статистичних спостережень, організованих регіональними центрами з ціноутворення.

- Методами екстраполяції, які відрізняються простотою, наочністю і легко реалізується на ЕОМ. Такі розрахунки дозволяють пов'язати перспективи

розвитку матеріально-технічної бази, підготовки кадрів і досягнення високих кінцевих результатів із фінансовими ресурсами і служать основою вдосконалення планування витрат.

Кожне підприємство повинно враховувати різні фактори і управляти процесами так, щоб використовувати їх з метою підвищення ефективності господарської діяльності.

Актуальність вивчення полягає у тому, що підрахунок собівартості є однією з основних частин діяльності кожного підприємства, а теоретичні і практичні знання по цій темі дадуть змогу ближче ознайомитись із порядком діяльності підприємств у цілому та добре орієнтуватись у порядку створення та підрахунку собівартості. Прогнозування витрат має важливе значення для керівника та менеджерів і відіграє значну роль у прийнятті рішення про закриття, або зміни моделі управління. Ці оцінки мають дуже важливе значення, тому що показують майбутній стан підприємства при подальшому використанні існуючої стратегії виробництва.

Список використаних джерел:

1. Білоусова І. Методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 9. – С. 3–5.
2. Голов С. Ф., Костюченко В. М., Кравченко І. Ю., Ямборко Г. А. Фінансовий облік: Підручник. – Київ : Лібра, 2005. – 976 с.
3. Крупка Я. Д. Фінансовий облік. Підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. Я. Микитюк та ін. – Київ : «Хай-Тек Прес», 2011. – 544 с.

АНТИКРИЗОВА ФІНАНСОВА ДІАГНОСТИКА В СИСТЕМІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Кащена Н., канд. екон. наук, доц., Харківський державний університет харчування та торгівлі, м. Харків

Провідним драйвером сталого розвитку України, захисту пріоритетних інтересів, здатності протидії внутрішнім і зовнішнім загрозам, досягнення стратегічних орієнтирів, регенерації та інтеграції національної економічної системи до світового економічного простору є ефективне управління фінансово-економічною безпекою на мікрорівні. Передумовами формування ефективної системи управління фінансово-економічною безпекою підприємства є наявність відповідної системи інформаційного забезпечення, здатної формалізувати інформацію про стан та результати фінансово-господарської діяльності у різних аспектах, і сучасного методичного інструментарію та технологій обробки цієї інформації, спроможних забезпечити своєчасне виявлення всіх можливих загроз і розроблення комплексу заходів, спрямованих на запобігання та подолання наслідків їх руйнівного впливу, відновлення фінансових параметрів забезпечення сталого розвитку підприємства в динамічному бізнес-середовищі.